

MERSİN ÜNİVERSİTESİ KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
MERSIN UNIVERSITY PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY

KAAM
YAYINLARI

OLBA
XXV

(Ayrıbasım / Offprint)

MERSİN
2017

KAAM YAYINLARI
OLBA
XXV

© 2017 Mersin Üniversitesi/Türkiye

ISSN 1301 7667

Yayıncı Sertifika No: 14641

OLBA dergisi;
ARTS & HUMANITIES CITATION INDEX, EBSCO, PROQUEST
ve

TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler Veri Tabanlarında taranmaktadır.

Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün (DAI) Kısaltmalar Dizini'nde 'OLBA' şeklinde yer almaktadır.

OLBA dergisi hakemlidir. Makalelerdeki görüş, düşünce ve bilimsel değerlendirmelerin yasal sorumluluğu yazarlara aittir.

The articles are evaluated by referees. The legal responsibility of the ideas,
opinions and scientific evaluations are carried by the author.

OLBA dergisi, Mayıs ayında olmak üzere, yılda bir kez basılmaktadır.
Published each year in May.

KAAM'ın izni olmadan OLBA'nın hiçbir bölümü kopya edilemez.
Alıntı yapılması durumunda dipnot ile referans gösterilmelidir.

It is not allowed to copy any section of OLBA without the permit of the Mersin University
(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA dergisinde makalesi yayımlanan her yazar, makalesinin baskı olarak ve elektronik ortamda yayımlanmasını
kabul etmiş ve telif haklarını OLBA dergisine devretmiş sayılır.

Each author whose article is published in OLBA shall be considered to have accepted the article to be published
in print version and electronically and thus have transferred the copyrights to the Mersin University
(Research Center for Cilician Archaeology / Journal OLBA)

OLBA'ya gönderilen makaleler aşağıdaki web adresinde ve bu cildin giriş sayfalarında
belirtilen formatlara uygun olduğu takdirde basılacaktır.

Articles should be written according to the formats mentioned in the following web address.

Redaktion: Yrd. Doç. Dr. Deniz Kaplan

OLBA'nın yeni sayılarında yayımlanması istenen makaleler için yazışma adresi:
Correspondance addresses for sending articles to following volumes of OLBA:

Prof. Dr. Serra Durugönül
Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü
Çiftlikköy Kampüsü, 33342 Mersin - TURKEY

Diğer İletişim Adresleri
Other Correspondance Addresses

Tel: 00.90.324.361 00 01 (10 Lines) 4730 / 4734

Fax: 00.90.324.361 00 46

web mail: www.kaam.mersin.edu.tr

www.olba.mersin.edu.tr

e-mail: sdurugonul@gmail.com

Baskı / Printed by

Matsis Matbaa Hizmetleri

Tevfikbey Mahallesi Dr. Ali Demir Caddesi No: 51 34290 Sefaköy / İstanbul

Tel: 0212 624 21 11 www.matbaasistemleri.com

Sertifika No: 20706

Zero Prod. Ltd.

Tel: 00.90.212.244 75 21 Fax: 00.90.244 32 09

info@zerobooksonline.com www.zerobooksonline.com/eng

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KAAM)
YAYINLARI-XXV

MERSIN UNIVERSITY
PUBLICATIONS OF THE RESEARCH CENTER OF
CILICIAN ARCHAEOLOGY
(KAAM)-XXV

Editörler

Serra DURUGÖNÜL
Murat DURUKAN
Gunnar BRANDS
Deniz KAPLAN

OLBA Bilim Kurulu

Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN
Prof. Dr. Fikri KULAKOĞLU
Prof. Dr. Serra DURUGÖNÜL
Prof. Dr. Marion MEYER
Prof. Dr. Susan ROTROFF
Prof. Dr. Kutalmış GÖRKAY
Prof. Dr. İ. Hakan MERT
Prof. Dr. Eda AKYÜREK-ŞAHİN
Prof. Dr. Yelda OLCAY-UÇKAN

MERSİN
2017

*Vefat Eden Meslektaşlarımızı
Saygı ile Anıyoruz...*

Prof. Dr. Güven ARSEBÜK

Prof. Dr. Arzu ÖZTÜRK

Dr.-Ing. Martin BACHMANN

İçindekiler / Contents

K. Serdar Girginer – Murat Durukan <i>Mersin/Gülnar Akyapı Mağarası'nda Bulunan Prehistorik Mağara Resimleri</i>	1
A. Tuba Ökse <i>Yukarı Dicle Havzası'nda Akkad Dönemi'ne Tarihlenen Bir Yapı: Salat Tepe II A: 6</i>	17
Atakan Akçay <i>A Late Uruk-Early Bronze Age Transitional Period Cemetery in the Upper Tigris Region: Aşağı Salat</i>	49
Elif Ünlü <i>Tell Tayinat Yerleşiminde Geç Tunç – Erken Demir Çağı Geçiş Dönemi Seramikleri Üzerinden Amik Ovası'nda Görülen Yerel Devamlılıklar ve Doğu Akdeniz Bağlantıları</i>	91
Bülent Kızılduman <i>Kıbrıs'ta Kaleburnu-Kral Tepesi/Galinoporni-Vasili'de Dikkate Değer Bir Geç Tunç Çağı Yapısı</i>	113
Aynur Özfirat <i>Melekli-Kültepe (Iğdır) Höyüğü, Urartu Kalesi ve Columbarium: Ağrı Dağı'nın Kuzey Eteğindeki Minuahinili (Karakoyunlu) Kenti</i>	161
İbrahim Hakan Mert <i>Kap Monodendri Poseidon (Enipeus) Altarı: Bir Altar mı Yoksa Deniz Feneri mi?</i>	183
Tuna Akçay <i>Sikke Buluntuları Işığında Olba'daki Pers ve Makedon Varlığı Üzerine Düşünceler</i>	211
Hüseyin Köker <i>Komama Gümüş Sikkeleri</i>	227
Mustafa Şahin – Murat Akın <i>Nikaia'dan Musa Heykeli: Polyhymnia</i>	241

Münteha Dinç – Serra Durugönül <i>Sculptural Workshop(s) of Lydia in the Light of Sculptures from Philadelphia and Thyateira</i>	251
Hüseyin Metin <i>Hellenistic Mouldmade Bowl Moulds from Kremna</i>	271
Gonca Cankardeş-Şenol – Erkan Alkaç – Mai Abdelgawad <i>The Results of Clay Analysis of Stamped Amphora Handles of Miletus and Rhodian Peraea in Alexandria (Egypt)</i>	297
Taylan Doğan – Kahraman Yağız <i>Efes Müzesi'nde Korunan Roma Dönemine Ait Bir Grup Strigilis</i>	317
Murat Durukan <i>Yeni Veriler Işığında Mallos, Magarsos ve Antiokheia ad Pyramos Problemi</i>	345
Ahmet Mörel <i>Dağlık Kilikia Bölgesi'nde Bir Kırsal Yerleşimin Gelişimi: Çatıören Örneği</i>	381
Şener Yıldırım <i>Dating Dispute Over the Cross-in-Square Church in the Episcopal Palace in Side</i>	421

MERSİN ÜNİVERSİTESİ
KILIKIA ARKEOLOJİSİNİ ARAŞTIRMA MERKEZİ
BİLİMSEL SÜRELİ YAYINI ‘OLBA’

Kapsam

Olba süreli yayını Mayıs ayında olmak üzere yılda bir kez basılır. Yayınlanması istenilen makalelerin en geç her yıl Kasım ayında gönderilmiş olması gerekmektedir.

1998 yılından bu yana basılan Olba; Küçükasya, Akdeniz bölgesi ve Ortadoğu’ya ilişkin orijinal sonuçlar içeren Antropoloji, Prehistorya, Protohistorya, Klasik Arkeoloji, Klasik Filoloji (ve Eskiçağ Dilleri ve Kültürleri), Eskiçağ Tarihi, Nümizmatik ve Erken Hıristiyanlık Arkeolojisi alanlarında yazılmış makaleleri kapsamaktadır.

Yayın İnkeleri

1. a. Makaleler, Word ortamında yazılmış olmalıdır.
 - b. Metin 10 punto; özet, dipnot, katalog ve bibliyografya 9 punto olmak üzere, Times New Roman (PC ve Macintosh) harf karakteri kullanılmalıdır.
 - c. Dipnotlar her sayfanın altına verilmeli ve makalenin başından sonuna kadar sayısal süreklilik izlemelidir.
 - d. Metin içinde bulunan ara başlıklarda, küçük harf kullanılmalı ve koyu (bold) yazılmalıdır. Bunun dışındaki seçenekler (tümünün büyük harf yazılması, alt çizgi ya da italik) kullanılmamalıdır.
2. Noktalama (tireler) işaretlerinde dikkat edilecek hususlar:
 - a. Metin içinde her cümleinin ortasındaki virgülden ve sonundaki noktadan sonra bir tab boşluk bırakılmalıdır.
 - b. Cümle içinde veya cümle sonunda yer alan dipnot numaralarının herbirisi noktalama (nokta veya virgül) işaretlerinden önce yer almalıdır.
 - c. Metin içinde yer alan “fig.” ibareleri, küçük harf ile ve parantez içinde verilmeli; fig. ibaresinin noktasından sonra bir tab boşluk bırakılmalı (fig. 3); ikiden fazla ardışık figür belirtiliyorsa iki rakam arasına boşluksuz kısa tire konulmalı (fig. 2-4). Ardışık değİLse, sayılar arasına nokta ve bir tab boşluk bırakılmalıdır (fig. 2. 5).

- d. Ayrıca bibliyografya ve kısaltmalar kısmında bir yazar, iki soyadı taşıyorsa soyadları arasında boşluk bırakmaksızın kısa tire kullanılmalıdır (Dentzer-Feydy); bir makale birden fazla yazarlı ise her yazardan sonra bir boşluk, ardından uzun tire ve yine boşluktan sonra diğer yazarın soyadı gelmelidir (Hagel – Tomaschitz).
3. “Bibliyografya ve Kısaltmalar” bölümü makalenin sonunda yer almalı, dipnotlarda kullanılan kısaltmalar, burada açıklanmalıdır. Dipnotlarda kullanılan kaynaklar kısaltma olarak verilmeli, kısaltmalarda yazar soyadı, yayın tarihi, sayfa (ve varsa levha ya da resim) sıralamasına sadık kalınmalıdır. Sadece bir kez kullanılan yayınlar için bile aynı kurala uyulmalıdır.

Bibliyografya (kitaplar için):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, New York.

Bibliyografya (Makaleler için):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inchriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, lev. LIV-LVII.

Dipnot (kitaplar için)

Richter 1977, 162, res. 217.

Dipnot (Makaleler için)

Oppenheim 1973, 9, lev.1.

Diğer Kısaltmalar

age.	adı geçen eser
ay.	aynı yazar
vd.	ve devamı
yak.	yaklaşık
v.d.	ve diğerleri
y.dn.	yukarı dipnot
dn.	dipnot
a.dn.	aşağı dipnot
bk.	Bakınız

4. Tüm resim, çizim ve haritalar için sadece “fig.” kısaltması kullanılmalı ve figürlerin numaralandırılmasında süreklilik olmalıdır. (Levha, Resim, Çizim, Şekil, Harita ya da bir başka ifade veya kısaltma kesinlikle kullanılmamalıdır).

5. Word dökümanına gömülü olarak gönderilen figürler kullanılmamaktadır. Figürlerin mutlaka sayfada kullanılması gereken büyüklükte ve en az 300 pixel/inch çözünürlükte, photoshop tif veya jpeg formatında gönderilmesi gerekmektedir. Adobe illustrator programında çalışılmış çizimler Adobe illustrator formatında da gönderilebilir. Farklı vektörel programlarda çalışılan çizimler photoshop formatına çevrilemiyorsa pdf olarak gönderilebilir. Bu formatların dışındaki formatlarda gönderilmiş figürler kabul edilmeyecektir.
6. Figürler CD'ye yüklenmelidir ve ayrıca figür düzenlemesi örneği (layout) PDF olarak yapılarak burada yer almalıdır.
7. Bir başka kaynaktan alıntı yapılan figürlerin sorumluluğu yazara aittir, bu sebeple kaynak belirtilmelidir.
8. Makale metninin sonunda figürler listesi yer almalıdır.
9. Metin yukarıda belirtilen formatlara uygun olmak kaydıyla 20 sayfayı geçmemelidir. Figürlerin toplamı 10 adet civarında olmalıdır.
10. Makaleler Türkçe, İngilizce veya Almanca yazılabilir. Türkçe yazılan makalelerde yaklaşık 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce yada Almanca özet kesinlikle bulunmalıdır. İngilizce veya Almanca yazılan makalelerde ise en az 500 kelimelik Türkçe ve İngilizce veya Almanca özet bulunmalıdır. Makalenin her iki dilde de başlığı gönderilmelidir.
11. Özeti altında, Türkçe ve İngilizce veya Almanca olmak üzere altı anahtar kelime verilmelidir.
12. Metnin word ve pdf formatlarında kaydı ile figürlerin kopyalandığı iki adet CD (biri yedek) ile birlikte bir orijinal ve bir kopya olmak üzere metin ve figür çıktısı gönderilmelidir.
13. Makale içinde kullanılan özel fontlar da CD'ye yüklenerek yollanmalıdır.

MERSIN UNIVERSITY
‘RESEARCH CENTER OF CILICIAN ARCHAEOLOGY’
JOURNAL ‘OLBA’

Scope

Olba is printed once a year in May. Deadline for sending papers is November of each year.

The Journal ‘Olba’, being published since 1998 by the ‘Research Center of Cilician Archeology’ of the Mersin University (Turkey), includes original studies done on antropology, prehistory, protohistory, classical archaeology, classical philology (and ancient languages and cultures), ancient history, numismatics and early christian archeology of Asia Minor, the Mediterranean region and the Near East.

Publishing Principles

1. a. Articles should be written in Word programs.
b. The text should be written in 10 puntos; the abstract, footnotes, catalogue and bibliography in 9 puntos ‘Times New Roman’ (for PC and for Macintosh).
c. Footnotes should take place at the bottom of the page in continous numbering.
d. Titles within the article should be written in small letters and be marked as bold. Other choises (big letters, underline or italic) should not be used.
2. Punctuation (hyphen) Marks:
 - a. One space should be given after the comma in the sentence and after the dot at the end of the sentence.
 - b. The footnote numbering within the sentence in the text, should take place before the comma in the sentence or before the dot at the end of the sentence.
 - c. The indication fig.:
 - * It should be set in brackets and one space should be given after the dot (fig. 3);

* If many figures in sequence are to be indicated, a short hyphen without space between the beginning and last numbers should be placed (fig. 2-4); if these are not in sequence, a dot and space should be given between the numbers (fig. 2. 5).

- d) In the bibliography and abbreviations, if the author has two family names, a short hyphen without leaving space should be used (Dentzer-Feydy); if the article is written by two or more authors, after each author a space, a long hyphen and again a space should be left before the family name of the next author (Hagel – Tomaschitz).
3. The ‘Bibliography’ and ‘Abbreviations’ should take part at the end of the article. The ‘Abbreviations’ used in the footnotes should be explained in the ‘Bibliography’ part. The bibliography used in the footnotes should take place as abbreviations and the following order within the abbreviations should be kept: Name of writer, year of publishment, page (and if used, number of the illustration). This rule should be applied even if a publishment is used only once.

Bibliography (for books):

Richter 1977 Richter, G., Greek Art, NewYork.

Bibliography (for articles):

Corsten 1995 Corsten, Th., “Inschriften aus dem Museum von Denizli”, Ege Üniversitesi Arkeoloji Dergisi III, 215-224, pl. LIV-LVII.

Footnotes (for books):

Richter 1977, 162, fig. 217.

Footnotes (for articles):

Oppenheim 1973, 9, pl.1.

Miscellaneous Abbreviations:

op. cit.	in the work already cited
idem	an auther that has just been mentioned
ff	following pages
et al.	and others
n.	footnote
see	see
infra	see below
supra	see above

4. For all photographs, drawings and maps only the abbreviation 'fig.' should be used in continuous numbering (remarks such as Plate, Picture, Drawing, Map or any other word or abbreviation should not be used).
5. Figures, embedded in Word documents can not be used. Figures have to be in the length in which they will be used in the page, being at least 300 pixel/ inch, in photoshop tif or jpeg format. Drawings in adobe illustrator can be sent in this format. Drawings in other vectoral programs can be sent in pdf if they can't be converted to photoshop. Figures sent in other formats will not be accepted.
6. Figures should be loaded to a CD and a layout of them as PDF should also be undertaken.
7. Photographs, drawings or maps taken from other publications are in the responsibility of the writers; so the sources have to be mentioned.
8. A list of figures should take part at the end of the article.
9. The text should be within the remarked formats not more than 20 pages, the drawing and photographs 10 in number.
10. Papers may be written in Turkish, English or German. Papers written in Turkish must include an abstract of 500 words in Turkish and English or German. It will be appreciated if papers written in English or German would include a summary of 500 words in Turkish and in English or German. The title of the article should be sent in two languages.
11. Six keywords should be remarked, following the abstract in Turkish and English or German.
12. The text in word and pdf formats as well as the figures should be loaded in two different CD's; furthermore should be sent, twice the printed version of the text and figures.
13. Special fonts should be loaded to the CD.

MERSİN/GÜLNAR AKYAPI MAĞARASI'NDA BULUNAN PREHİSTORİK MAĞARA RESİMLERİ

K. Serdar GİRGINER – Murat DURUKAN*

ABSTRACT

Prehistoric Paintings in the Akyapı Cave in Mersin / Gülnar

The cave paintings in the Akyapı (AlaKapı) cave, near the town of Gülnar (Mersin) have been discovered in 2012 and they are regarded as unique for the Middle Taurus region. In these paintings which are excursively scattered on the cave walls, the same figure was presented several times. The human figures have their arms raised upwards with elbows knicked in an angle of 90° and with knees also knicked in the same angle as the arms. The figures have big phallos (?). The fact that the standard figure in question was depicted several times and that there is no other subject in the cave walls indicate the importance of both the cave and the depicted character. Because of its huge phallos, it is suggested that the figure in question is a sacred being, and that the cave was probably a sacred place.

It is assumed that the cave paintings of Akyapı in the Middle Taurus region where the number of prehistoric researches are so scanty may be dated to Neolithic or Chalcolithic period.

Keywords: Prehistoric period, cave paintings, Gülnar, Akyapı, Mersin.

ÖZET

Mersin ili Gülnar ilçesi sınırları içinde yer alan Akyapı (Ala Kapı) Mağarası'nda 2012 yılında keşfedilen kaya resimleri, Orta Toroslar bölgesinde karşılaşılan ilk örnekler olması nedeniyle son derece önem taşımaktadır. Mağaranın duvarlarına geliş güzel serpiştirilmiş olan bu resimlerde, aynı figürün tekrar tekrar betimlenmiş olduğu görülmektedir. Kollarını dirseklerinden doksan derecelik açıyla yukarıya doğru kaldırmış ve dizlerini yine doksan derece bükmüş olan bu insan tasvirleri aynı zamanda iri bir fallusa (?) sahiptir. Standart bir figürün çizilmiş olması ve mağara duvarlarında başka hiçbir konuya veya karaktere yer verilmemesi, hem mağaranın hem de resmedilen figürün önemine işaret etmektedir. Bu durum kutsal inançlarla ilgili bazı ipuçları barındırmak-

* Yrd. Doç. Dr. K. Serdar Girginer, Çukurova Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Adana. E-posta: kserdar.girginer@gmail.com

Prof. Dr. Murat Durukan, Mersin Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, Çiftlikköy Kampüsü, Yenişehir/Mersin. E-posta: muratdurukan2000@gmail.com

tadır. İri fallusundan ötürü, çizilen figürün kutsal bir varlık olduğu, belki de mağaranın da bu varlığın kutsal mekânı olduğu tahmin edilebilir.

Prehistorik dönemlere ait araştırmaların çok yetersiz olduğu Orta Toroslar bölgesindeki Akyapı Mağarası resimlerinin Neolitik veya Kalkolitik döneme ait oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Prehistorik dönem, mağara resimleri, duvar resimleri, Gülnar, Akyapı, Mersin.

Bu yazıya konu olan *Akyapı (Ala Kapı) Mağarası* ve kaya resimleri, Mersin ili-ne bağlı Gülnar¹ ilçesinin (fig. 1) kuzeybatı ucunda bulunan ve deniz seviyesinden 750 m. yükseklikte yer alan Ilısu (*Avurga*) Köyü sınırları içinde yer almaktadır.

Ilısu, Gülnar'ın kuzeybatısındaki en uç köyüdür ve Mersin'e uzaklığı 220 km, Gülnar'a uzaklığı ise 70 km.'dir. Köy, Bardat Yaylası'na yakındır ve köye Köseçobanlı'yı geçince ulaşılabilir. Alanboğazı'na olan uzaklığı ise 28 km.'dir. Yakınlarında bulunan Ilısu Şelalesi, Erikderesi (*Olukpınarı*) ve Ilısu'dan çıkan sularla beslenmekte ve şelaleden döküldükten sonra köyün aşağısında Ermenek Çayı ile birleşmektedir. Dolayısıyla bölge oldukça sulak bir yapıya sahiptir. Akyapı Mağarası, Ilısu köyünün yaklaşık 5 km güneybatısında Toroslar'ın yüksek kesimlerinde yer alan Tınaztepe kayalıklarının yamacındadır (fig. 2). Bu alanın kuzeyinde *Erikliyalak-Mennan Kalesi*² diye bilinen, burçları ve sarnıçları sağlam durumdaki bir Ortaçağ kalesi yer almaktadır. Kayalık alanın güneyi ise Topboğazı olarak bilinir (fig. 3).

Orta Toros Dağları'nın güneye yani Akdeniz'e bakan eteklerini, ortalama yüksekliği 800-1000 m. civarında olan ve Miyosen kalkerden oluşan bir plato kuşatmaktadır. Taşeli Platosu'nun ortak özelliği de yatay yapılu kalker sekilerin binyıllar boyunca akarsular tarafından derin kanyonlar şeklinde yarılmış ve parçalanmış olmasıdır. Bazı kesimlerde ise bu derin kanyonlar, altlarından geçen düdenlerin çökmesi sonucu meydana gelmiştir³. Akyapı Mağarası bu şekilde oluşmuş bir kanyonun içinde yer almaktadır (fig. 4).

Mağaraya ormanlık ve taşlık oldukça dik bir yamaçtan, zorlu bir tırmanış ile ulaşılabilir⁴. Bu tırmanış esnasında yukarıdan akıp gelen kaba nitelikli Ortaçağ seramikleri görülmüştür. Mağaranın batıdaki girişi tıpkı Tlos-Tavabaşı

¹ Mağara resimlerinin varlığını haber veren ve bu önemli arkeolojik buluntunun literatüre girmesine yardımcı olan Sayın Aytaç Kurtuba'ya sonsuz teşekkür ederiz. Gülnar ve çevresinin arkeolojik dokusuyla ilgili olarak ayrıca bk. Girginer – Uygur 2014, 72 vd.

² Ünal – Girginer 2007, 448.

³ Ünal – Girginer 2007, 23-24.

⁴ Mağara Türkiye mağaralar envanterinde yoktur. Bk. Tanındı – Uygur 2006.

Aşağı Mağara'da⁵ ve Adana-Saimbeyli'de çok sık karşımıza çıkan, geç dönemlerde örülmüş bir duvarla kapatılmıştır⁶ (fig. 5-7). Mağaranın orta kısmında, büyük bir nişe benzeyen ancak tamamen doğal bir oluşum bulunmaktadır (fig. 8). Yakın zamanlarda ise mağara bir süre hayvan barınağı olarak kullanılmıştır.

Gülner yöresinde yoğun olarak bulunan demir oksit, toprak dokusuna kırmızı renk vermiştir. Gerçekten de Toros dağ silsilesi iki mineral açısından son derece zengindir. Silifke-Gülner arasında demir oksit, Silifke-Gelinsuyu Mevki arındaysa hematit tespit edilmiştir⁷. Konya'nın güneyinde yine demir oksit ve hematit bulunmaktadır⁸. Kuzeyde, Seydişehir-Akseki arasında da demir oksit yatakları kayıt altına alınmıştır⁹. Bu alana uzak olmakla birlikte Antalya-Kumluca'da¹⁰ ve Akkuyu¹¹ formasyonunda da demir oksit yataklarına rastlanmıştır. Daha doğuda, Kayseri-Yahyalı'yı kapsayan Doğu Toroslarda ise hematit ve demir oksit yatakları çok zengindir¹².

Mağaranın duvarlarında, kırmızı boya kullanılarak yapılmış figürler tespit edilmiştir. Kireçtaşının sağlam olmayan yapısı nedeniyle duvarlarda plakalar halinde kopmalar meydana gelmiş ve bu nedenle bazı tasvirler kısmen, bazıları ise neredeyse tümüyle yok olmuştur. Zira küçük lekeler halinde kalmış olan boya kalıntılarında bu çıkarımı yapmak mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla duvarlardaki/panolardaki kompozisyonun tamamının görülemediğini söylemek mümkündür.

Korunan figürlerin boyutlarının 10-30 cm. arasında değiştiği görülmüştür. Bu figürler çizilirken mağaranın duvarlarında özel bir bölgenin tercih edilmediği ve sistematik bir planlamanın yapılmadığı anlaşılmaktadır. Gelişi güzel serpiştirilmiş olan resimlerde, aynı figürün tekrar tekrar betimlenmiş olduğu görülmektedir. Yaklaşık 10 adet figür tam veya tama yakın olarak korunmuş durumdadır. Bunlar arasında, dökülmelere bağlı olarak, boyasında küçük eksikleri bulunan figürler de vardır ancak bu eksik kısımlar rahatlıkla tamamlanabilecek ayrıntılardır. Nitekim tam korunmuş olan örnekler bu tamamlamaya yardımcı olmaktadır. Dökülmeler sonucunda çok tahrip olduğu gözlenen 6 farklı noktadaki çizgi ve boya kalıntıları, yine tam korunmuş örneklerin yardımıyla tamamlanabilmektedir. 7 noktada ise tanımlanamayan tekil çizgiler veya boya kalıntıları tespit edilmiştir. Bununla

⁵ Korkut – Işın – Takaoğlu – Özdemir 2015, 37 vd.

⁶ Ayrıca konuyla ilgili bk. Girginer 2005a, 159 vd; Girginer 2005b.

⁷ Akarsu 1960, 38 vd.

⁸ Bahar – Koçak 2010, 12-13.

⁹ Öztürk – Haniççi 1999, 185.

¹⁰ Juteau 1968, 96,98.

¹¹ Sarı – Koca 2012, 60.

¹² Haniççi – Öztürk 2005, 23 vd.; Ayrıca bk. Wallenfels 2000, 145.

birlikte figürlerden bazılarının birbirine yakın çizilmiş oldukları, hatta alt alta veya yan yana duran bazı figürlerin birbirine temas edecek kadar yakın oldukları görülmektedir.

Bu tasvirlerde, kollarını dirseklerinden doksan derecelik açıyla yukarıya doğru kaldırmış ve dizlerini yine doksan derece bükmüş olan insan figürleri yer almaktadır. Tüm figürler ve korunabilen figür ve/veya motif izleri, kırmızı aşı boyası ile yapılmış, toz haline getirilmiş demir oksit veya hematit bağlayıcı bir sıvıyla karıştırıldıktan sonra, elle ya da bir alet yardımıyla duvara sürülmüşlerdir. Bu figürler, Kars Yazılı Kaya, 1970’li yıllarda yayımlanmış olan Van¹³ ve son yıllarda yayımlanan Tavabaşı, Uludağ, Balıkesir ve Çine’deki örneklerle benzer şekilde yapılmış olmalıdır¹⁴. Bu örneklere, çok daha erkene tarihlenmesine karşın, Beldibi/Kumbucağı kaya sığınağındaki çoğu kırmızı demir oksit boyalı figürler de eklenebilir¹⁵.

Akyapı Mağarası, geniş girişi olan aydınlık bir mağaradır ve dolayısıyla duvar resimleri de aydınlık bir ortamda yer almaktadır¹⁶. 1. pano olarak tanımlayabileceğimiz grubun en solunda iki figür, küçük bir niş, bu nişin sağında bir takım boya izleri, en sağda ise kısmen korunmuş bir figür daha görülmektedir (fig. 9-11).

Bunların yanındaki 2. panoda ise, yine aynı pozda betimlenen kalabalık bir topluluk resmedilmiştir (fig. 12-16). Bu grubun sağında kalan grup sadece izlerden ibarettir (fig. 17-18). Bir diğer noktada ise alt alta iki figür daha tespit edilmiştir (fig. 19-20).

Akyapı resimlerinde ana konu insandır ve figürler şematiktir. Latmos’taki figürler ise hem şematik, hem de natüralisttir¹⁷. Akyapı figürlerinin baş formları dik bir çizgi ile belirtilmiştir. Abartılı çizilmiş erkeklik organı (veya küçük bir olasılıkla ön tarafta gösterilmiş bir eteğin ?) nedeniyle, Batı ve Güneybatı Anadolu’da tespit edilmiş olan mağaralardaki figürlerden ayrılırlar. Özellikle vurgulanmış olan bu erkeklik organı, bazı prehistorik merkezlerde karşılaşılan bir ifade biçimidir. Göbeklitepe, Cafer Höyük, Ulucak Höyük, Çayönü, Mezra Teleilat gibi merkezlerde bulunan figürin, heykel, kabartma veya duvar resimlerinde bu tip

¹³ Belli 1974, 1vd; Ayrıca bk. Uyanık 1974. Doğu Anadolu’da tespit edilen diğer zengin kaya resimleri için bk. Belli 2003; Belli 2006, 11vd; Belli 2005, 1vd; Hakkari ve Kars için bk. Schmidt 2000, 3; Anati 1968, 22 vd.

¹⁴ Bk. Korkut – Işın – Takaoğlu – Özdemir, op.cit. 45, Res.13; Şahin 2014, 38 vd; Atik 2013, 22.

¹⁵ Bk. Harmankaya – Tanındı 1996, Beldibi/Kumbucağı. Beldibi kaya resimlerinin tarihlendirilmelerinin tekrar değerlendirilmesi gerektiği konusunda ise bk. Kartal 2009.

¹⁶ Karşılaştıma için bk. Peschlow-Bindokat 1998, 14.

¹⁷ Latmos örnekleri için bk. Peschlow-Bindokat 2006, 44, Res. 32 özellikle soldan 3; Ayrıca Tavabaşı ve Çine duvar resimleri ile karşılaştırmak için bkz: Korkut – Işın – Takaoğlu – Özdemir, op. cit., 9. küme soldan 3; Atik 2013, 23.

tasvirlerle karşılaşmaktadır. Erkeklik organını gösteren benzerlerden biri de Van/Yedisalkım Mağarası'nda görülmektedir¹⁸.

Bu tip insan betimlerinin örneklerine, Neolitik Dönemin diğer bazı merkezlerinde de rastlanmaktadır. Anadolu'da Latmos, Nevalı Çori ve Çatalhöyük gibi merkezlerde benzerlerini veya sanatsal anlamda daha kaliteli örneklerini görmek mümkündür. Ayrıca Filistin coğrafyasından Kafkaslar'a ve hatta Balkanlar'a kadar uzanan geniş bölgede de bu tip figürlerle karşılaşmaktadır¹⁹.

Akyapı Mağarası'nda karşılaşılan duvar resimleri arasında hiçbir hayvan figürüne rastlanmamıştır. Herhangi bir konuyu anlatmaya yönelik özel bir çaba da görülmemektedir. Örneğin bir av sahnesi, düğün sahnesi veya cenaze sahnesi tasvir edilmemiştir.

Şematize edilmiş figürlerin kollarını havaya kaldırmış olmasından yola çıkarak, bunların bir kutlama ile ilişkilendirilebileceği düşünülebilir. Ancak bundan daha önce değerlendirilmesi gereken konu, tespit edilebilmiş olan tüm figürlerin aynı anatomik özelliklere sahip olmasıdır. Bir başka ifadeyle duvarlardaki figürlerin, özel bir karakteri, belki de bir kutsal varlığı sembolize ettiği tahmin edilebilir. Bu durumda, en ayırt edici özellik olarak çizilen abartılı fallusun eril bir kutsal varlığa ve bunun da bereketle ilişkisine vurgu yaptığı düşünülebilir. Nitekim bereketi simgeleyen kutsal varlıklarla ilişkili şu saptama oldukça dikkat çekicidir:

*“...doğüstü güçler hayvan biçiminde sembolize edilmekteyken, yerleşik düzene geçişle birlikte, toprağın bereketliliği ve başta bol yağmur olmak üzere elverişli doğa şartları gibi başka faktörler bu konuda belirleyici olmuştur. Bundan böyle ritüellerin ana konusu bereketliliktir. Toprak, ana tanrıça olarak kabul edilmiş ve plastik sanatta dolgun kalçalı kadın figürü şeklinde betimlenmiş; yağmur yağdıran gök ise bir erkek tanrı ile özdeşleştirilmiştir...”*²⁰

Bu bilgiye ek olarak bazı araştırmacılar kaya resimli mağaraların tarihöncesi insanların kült yerleri olduğunu²¹, bu tip mağaralarda görülen dans eden insan figürlerinin bir ilkbahar ya da bereket şenliğini veya geçiş ritüelini yansıtmaya olabileceğini belirtmektedir²². Bu bağlamda Akyapı Mağarası'nın da bir kült

¹⁸ 1 Numaralı mağaradaki dans eden insan figürü için bk. Belli 1974, 31, Res. 17.

¹⁹ Mellaart 1981, 198, fig. 122c; 242, fig. 155; Dumitrescu – Vulpe 1988, 59, 143 Abb. 14.6. Ayrıca bk. Schmidt 2000, 3 vd.

²⁰ Peschlow-Bindokat 2006, 96.

²¹ Peschlow-Bindokat 1998, 17.

²² Peschlow-Bindokat 1998, 13 vd; Hauptmann 2006, 9 vd; Düring 2006, 99 Ayrıca değişik merkezlerde de, tarihöncesi insanın düşünsel dünyasını farklı simgeler ile yansıtan çok çeşitli betimlemeler tespit edilmiştir. Bu zengin sembolizmin örnekleri için: Bademağacı ENÇ 2. tabaka için bk. Duru – Umurtak 2003, 321; Aşıklı Höyük için bk. Cutting 2007, 467; Hacılar için bk. Cutting 2005; Boncuklu için bk. Baird – Baysal 2012, 264 vd; Ulucak Höyük GNÇ 8 nolu mekân için bk. Derin – Abay 2002, 343; Canhasan III için bk. Düring 2006, 117; Çatalhöyük X.-II. tabakalar arası için bk. Mellaart 2003, 52

merkezi olma olasılığı vardır. Bir başka ifadeyle Akyapı Mağarası'nda abartılı fallusuyla çizilen figürün dışında bir başka figüre veya konuya yer verilmemesi, hem mekânı hem de figürü özel kılmaktadır. Bu gerekçeyle bu figürün, bereketi sembolize eden eril bir kutsal varlık inancına işaret ettiği tahmin edilebilir. Ancak burada yorumlanan ve olasılık olarak öne sürülen bu konunun doğrulanabilmesi için daha kapsamlı buluntulara ihtiyaç vardır.

Akyapı Mağarasındaki resimler Anadolu'nun bu bölgesinin prehistorik dönem kültürü, sanatı ve olasılıkla inanç sistemi hakkında oldukça önemli bir bilgi kaynağı olarak değerlendirilebilir. Ancak tarihleme konusu oldukça problemlidir. Neolitik dönem veya hemen sonrasında yaşayan topluluklarının günlük hayatlarından, kutsal inanışlarından veya sosyal yaşantılarından kesitler içeren duvar resimlerinin hangi döneme yerleştirilmesi gerektiği, bu resimlerdeki konuların anlaşılmasıyla mümkün olabilmektedir. Duvar resimlerinin tarihlenmesi, çevredeki yerleşimlerin kronolojik sorunlarının çözümlenmesiyle de yapılabilir. Bu bağlamda Akyapı çevresinde yapılacak incelemeler ve Prehistorik döneme ilişkin yapılacak bundan sonraki tespitler, daha net tarihleme yapabilmek açısından önem taşımaktadır. Prehistorik dönemlere ait araştırmaların ve buluntuların çok yetersiz olduğu Orta Toroslar bölgesinde ilk kez keşfedilen ve bu bağlamda son derece önem taşıyan Akyapı duvar resimlerinin yakın çevresinde karşılaştırma yapılabilecek örnekler veya prehistorik bir yerleşim şimdilik bilinmemektedir ve tarihleme konusundaki zorluklar da bununla bağlantılıdır. Bununla birlikte, Anadolu'daki paralel örneklerin Neolitik veya Kalkolitik döneme tarihleniyor olması, Akyapı Mağarasındaki duvar resimlerinin de bu dönemlere ait olduğuna işaret etmektedir.

vd; Köşkhöyük III. tabaka için bk. Öztan 2007a, 469 ve Öztan 2007 b, 225, fig. 8; Arslantepe VII. ve VI. tabakalar için bk. D'Anna 2012, 103 vd; Değirmentepe 7. tabaka için bk. Esin – Harmanakaya 1987, 86, 92; Norşun Tepe VIII. tabaka için bk. Hauptmann 1976, 54, lev. 42,3; Pirot XII. tabaka için bk. Akdeniz – Karaca 2003, 117; Tell Bouqras Akeramik 11. ve 8. tabakalar ile seramikli 7. ve 1. tabakalar için bk. Akkermans – Schwartz 2003, 121; Umm Dabaghiyah Hassuna dönemine ait 3. tabaka için bk. Kirkbride 1972, 6 ve Tell Uqair Boyalı Tapınak'ta kayıtlara geçirilen motif ve figürler için bk. Soudipour 2007, 20 vd.

Bibliyografya ve Kısaltmalar

- Akarsu 1960 Akarsu, İ., “Mut Bölgesinin Jeolojisi”, MTA Dergisi 54, 35-45.
- Akdeniz – Karaca 2003 Akdeniz, E. – Karaca, Ö., “Elazığ-Malatya Yöresi Duvar Resmi Geleneği ve Pırot Höyük Duvar Resmi”, TUBA-AR 6, 117-123.
- Akkermans – Schwatz 2003 Akkermans, P. A. – Schwartz, G., *The Archaeology of Syria, From Complex Hunter-Gatherers to Early Urban Societies (c. 16,000-300 BC)*, Cambridge.
- Anati 1968 Anati, E., “Anatolia’s Earliest Art”, *Archeology* 21, 22-35.
- Atik 2013 Atik, N., “Aydın Çine’de Prehistorik Kaya Resimleri”, *Aktüel Arkeoloji* 34, 22.
- Bahar – Koçak 2010 Bahar, H. – Koçak, K., “Antik Dönemde Toroslardaki PB AG CU SN Madenciligi”, *SÜ Müh.-Mim. Fak. Dergisi* 25/9, 11-23.
- Baird – Baysal 2012 Baird, D. – Baysal, A., “Boncuklu Höyük Projesi: Orta Anadolu’da Tarımın, Yerleşik Hayata Geçişin ve Hayvancılığın Başlangıcının Araştırılması”, *KST* 33/4, 263-270.
- Belli 1974 Belli, O., “Doğu Anadolu’da Yeni Arkeolojik Keşifler, Van-Yedisalkım (Put) Köyü Boyalı Mağara Resimleri”, *Tarih Dergisi* 28-29, 1-40.
- Belli 2003 Belli, O., Van Bölgesi’ndeki Yeni Boyalı Mağara Resimleri, İstanbul.
- Belli 2005 Belli, O., “Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde Yeni Keşifler: Sinek Çayı Kayaaltı Sığınağı Resimleri”, *Arkeoloji ve Sanat* 120, 1-16.
- Belli 2006 Belli, O., “Kars-Borluk Vadisi Kayaüstü Resimleri”, *Arkeoloji ve Sanat* 122, 11-22.
- Cutting 2005 Cutting, M., *The Neolithic and Early Chalcolithic Farmers of Central and Southwest Anatolia: Household, Community and the Changing Use of Space*, BAR International Series: 1435, Oxford.
- Cutting 2007 Cutting, M., “Wandmalereien und Reliefs im Anatolischen Neolitikum. Die Bilder von Çatalhöyük”, *Vor 12000 Jahren in Anatolien. Die aeltesten Monumente der Menschheit. Grosse Landesausstellung Baden-Württemberg 2007 im Badischen Landesmuseum Schloss Karlsruhe 20.1.-17.6.2007*, Karlsruhe, 467-472.
- D’Anna 2012 D’Anna, M. B., “Between Inclusion and Exclusion: Feasting and Redistribution of Meals at Late Chalcolithic Arslantepe (Malatya,Turkae)”, *ETPOI* 2, 97-123.
- Dumitrescu – Vulpe 1988 Dumitrescu, V. – Vulpe, A., *Dakienvor Dromichaïtes*, Bukarest.
- Derin – Abay 2002 Derin, Z. – Abay, E., “Kemalpaşa-Ulucak Höyük Kazıları, 1999-2000”, *KST* 23/1, 341-350.
- Duru – Umurtak 2003 Duru, R. – Umurtak, G., “Bademağacı Kazıları 2001”, *KST* 24/1, 319-328.
- Düring 2006 Düring, S. B., *Constructing Communities, Clustered Neighbourhood Settlements of the Central Anatolian Neolithic ca. 8500-5500 B.C.*, Leiden.

- Esin – Harmankaya 1987
 Esin, U. – Harmankaya, S., “1985 Değirmentepe (Malatya-İmamlı Köyü) Kurtarma Kazıları”, KST 8, 95-137.
- Girginer 2005a
 Girginer, K. S., “2003 Yılı Adana İli ve Çevresi Yüzeysel Araştırmaları (Saimbeyli)”, AST 22/2, 159-174.
- Girginer 2005b
 Girginer, K. S., Bir Arkeolojik Araştırmanın Ardından: Saimbeyli, Adana.
- Girginer – Uygur 2014
 Girginer, K. S. – Uygur, H., Cilicia: Where Cultures Meet in the Shadow of the Taurus and Amanos Mountains, İstanbul.
- Hanilçi – Öztürk 2005
 Hanilçi, N. – Öztürk, H., “Aladağlar-Zamanlı (Doğu Toroslar) Bölgesinde Misisipi Vadisi Tipi (MVT) Zn-Pb Yatakları: Ayraklı ve Denizovası Zn-Pb Yatakları, Türkiye”, İstanbul Üniv. Müh. Fak. Yerbilimleri Dergisi 18/2, 23-43.
- Harmankaya – Tanındı 1996
 Harmankaya, S. – Tanındı, O., Türkiye Arkeolojik Envanteri, Cilt:1, Paleolitik/Epipaleolitik, İstanbul.
- Hauptmann 1976
 Hauptmann, H., “Norşun Tepe Kazıları, 1972”, Keban Projesi 1972 Çalışmaları, Ankara, 41-59.
- Hauptmann 2006
 Hauptmann, H., “Önsöz”, Tarihöncesi İnsan Resimleri. Latmos Dağları'ndaki Prehistorik Kaya Resimleri (Çev. I. Işıklıyaya), İstanbul, 9-11.
- Juteu 1968
 Juteu, T., “Kumluca (Güney Türkiye, Likya Toroslar'ı) Bölgesinin Ofiolitlerine Ait Jeolojik Haritasının Açıklanması: Strüktürel Kadro İle Yatak Şekilleri ve Ofiolitli Korteje Ait Belli Başlı Fasieslerin Tasviri”, MTA Dergisi 70, 83-103.
- Kartal 2009
 Kartal, M., Konar-Göçerlikten Yerleşik Yaşama Geçiş, Epi-Paleolitik Dönem, Türkiye'de Son Avcı-Toplayıcılar, İstanbul.
- Kirkbride 1972
 Kirkbride, D., “Umm Dabaghiyah 1971: A Preliminary Report”, IRAQ XXXIV, 3-10.
- Korkut – Işın – Takaoğlu – Özdemir 2015
 Korkut, T. – Işın, G. – Takaoğlu, T. – Özdemir, B., “Tlos Antik Kenti Yakınlarındaki Tavabaşı Mağarası Kaya Resimleri, TUBA-AR 18, 37-49.
- Mellaart 1981
 Mellaart, J., The Neolithic of the Near East, London.
- Mellaart 2003
 Mellaart, J., Çatalhöyük. Anadolu'da Bir Neolitik Kent (Çev. G. B. Yazıcıoğlu), İstanbul.
- Öztan 2007a
 Öztan, A., “Köşk Höyük”, Vor 12000 Jahren in Anatolien Die ältesten Monumente der Menschheit, Grosse Landesausstellung Baden-württemberg 2007 im Badischen Landesmuseum Schloss Karlsruhe 20.1.-17.6.2007, Karlsruhe, 469.
- Öztan 2007b
 Öztan, A., “Köşk Höyük. Niğde-Bor Ovası'nda Bir Neolitik Yerleşim”, Anadolu'da Uygarlığın Doğuşu ve Avrupa'ya Yayılımı, Türkiye'de Neolitik Dönem, Yeni Kazılar, Yeni Bulgular, (Eds: M. Özdoğan – N. Başgelen), İstanbul, 223-235.

- Öztürk – Haniççi 1999 Öztürk, H. – Haniççi, N., “Doğankuzu ve Mortaş Boksit Yatağının Jeolojisi ve Sülfürlü Zonların Özellikleri, Orta Toroslar, Türkiye”, MTA Dergisi 121, 185-197.
- Peschlow-Bindokat 1998 Peschlow-Bindokat, A., “Latmos (Beşparmak) Dağları'ndaki Kaya Resimleri”, Arkeoloji ve Sanat 84, 13-22.
- Peschlow-Bindokat 2003 Peschlow-Bindokat, A., Frühe Menschenbilder. Die prähistorischen Felsmalereien des Latmos-Gebirges, Mainz.
- Peschlow-Bindokat 2006 Peschlow-Bindokat, A., Tarihöncesi İnsan Resimleri. Latmos Dağları'ndaki Prehistorik Kaya Resimleri (Çev. I. Işıklıkaya), İstanbul.
- Sarı – Koca 2012 Sarı, A. – Koca, D., “Jura-Kretase Yaşlı Akkuyu Formasyonunun (Orta Toroslar/Türkiye) Provenans, Tektonik ve Redoks Koşullarına Bir Yaklaşım”, MTA Dergisi 144, 51-74.
- Schmidt 2000 Schmidt, K., “Göbekli Tepe and the Rock Art of the Near East”, TUBA-AR 3, 3-14.
- Soudipour 2007 Soudipour, A. H., An Architectural and Conceptual Analysis of Mesopotamian Temples From the Ubaid to the Old Babylonian Period, Bilkent Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Şahin 2014 Şahin, M., “Uludağ'ın Resimli Kayaları”, Atlas 250, 38-40.
- Tanırdı – Uygun 2006 Tanırdı, O. – Uygun, D., Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri, 6a-b, Ek:2, Türkiye Mağaralar Envanteri, İstanbul.
- Uyanık 1974 Uyanık, M., Petroglyphs of South-Eastern Anatolia, Monographien und Dokumentationen, Die Asiatische Felsbilder, Graz.
- Ünal – Girginer 2007 Ünal, A. – Girginer, K. S., Kilikya-Çukurova, İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikya'da Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji, İstanbul.
- Wallenfels 2000 Wallenfels, R., The Ancient Near East An Encyclopedia for Students, New York.

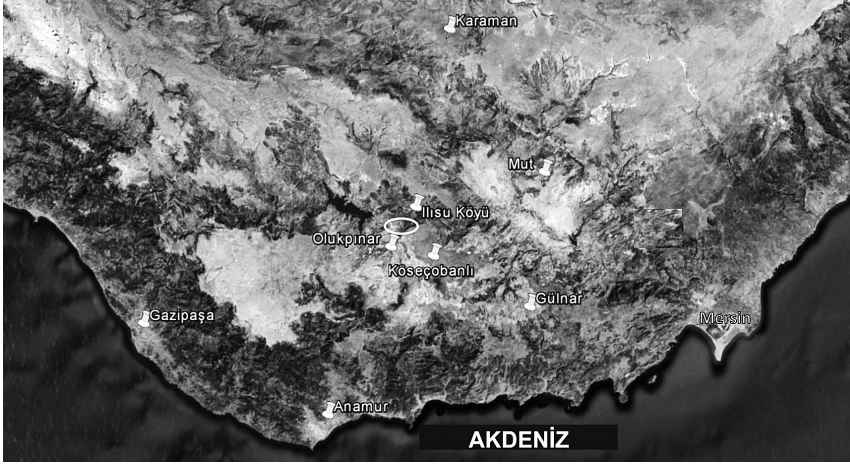

Fig. 1 Ilisu köyü, Gülnar Kasabası ve Mersin'in konumunu gösteren harita

Fig. 2 Tınaztepe eteklerinde yer alan Akyapı Mağarasının konumunu gösteren harita

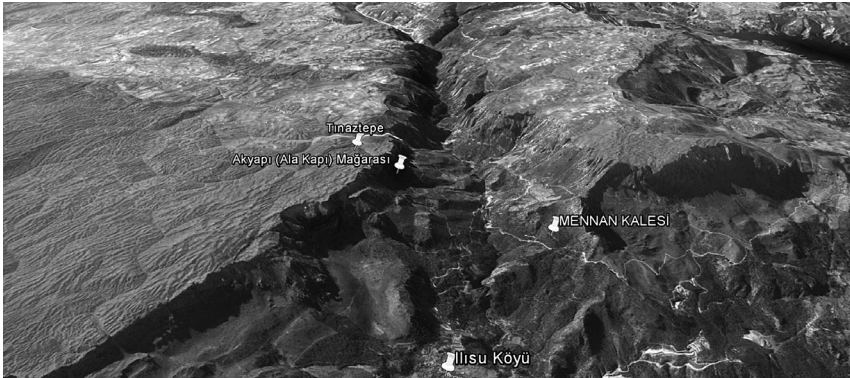

Fig. 3 Mennan Kalesinin kuzeydoğusunda yer alan Akyapı Mağarasının konumunu gösteren harita

Fig. 4
Mennan
Kalesinden
Akyapı
Mağarasının
görünümü

Fig. 5
Akyapı
Mağarasının
içinden vadinin
görünümü

Fig. 6
Akyapı
Mağarasının
içinden giriş
ve Ortaçağ
duvarlarının
görünümü

Fig. 7 Mağara girişinde yer alan Ortaçağ duvarının detayı

Fig. 8 Ortaçağ duvarlarının arkasından Akyapı Mağarasının içine bakış.
Nişe benzeyen doğal oluşum

Fig. 9
Akyapı
Mağarasındaki
1. Panelde görülen
figürler ve boya
izleri

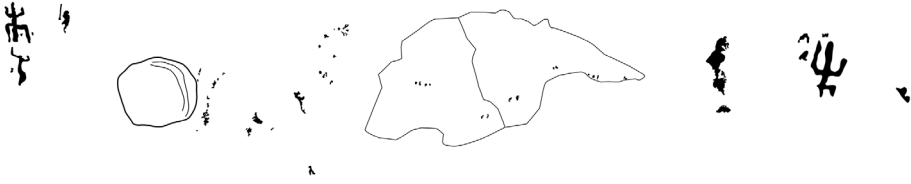

Fig. 10 1. Panelde görülen figürler ve boya izlerinin izimi

Fig. 11
1. Panelde görülen
figürler ve boya
izlerinden detay

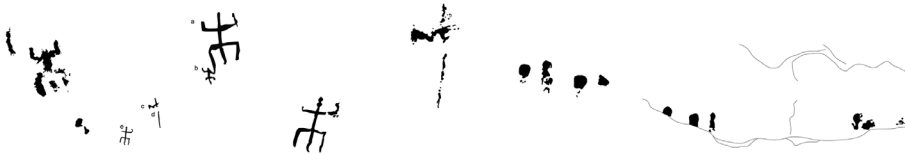

Fig. 12 Akyapı Mağarasındaki 2. Panelde görülen figürler ve boya izlerinin izimi

Fig 13 2. Panelde görülen bir figür ve boya izlerinden detay

Fig 14 2. Panelde görülen bir figür ve boya izlerinin detay çizimi

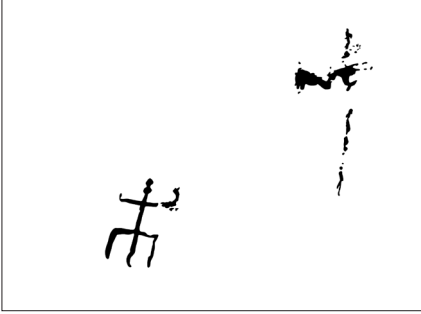

Fig 15 2. Panelde görülen iki figürün çizimi

Fig. 16 2. Panelde görülen iki figür

Fig. 17 Figürlere ait boya izleri

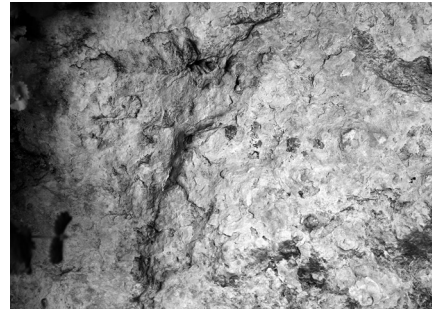

Fig 18 Figürlere ait boya izleri

Fig. 19 Diğeri iki figür

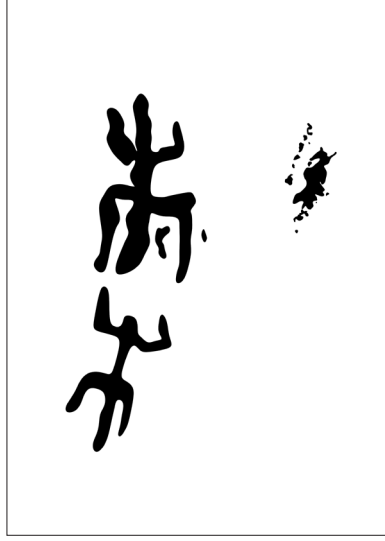

Fig. 20 Diğeri iki figürün çizimi

